Turvetuotannosta poistuvat alueet tarjoavat mahdollisuuksia biotaloudelle

29.9.2017

Etelä-Pohjanmaa on Suomen intensiivisintä turvetuotantoaluetta. Turve on tärkeä kotimainen polttoaine, mutta toisaalta sillä on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Turpeenosto on herättänyt viime aikoina monenlaisia tunteita puolesta ja vastaan. Turvetuotantoalueiden elämä ei kuitenkaan pääty turvevarojen ehtymiseen. Keskusteluissa unohtuu usein se, että turpeennosto ei ole pysyvää ja tuotannon jälkeen alue voidaan ottaa mitä moninaisimpiin käyttötarkoituksiin. Alueella alkaa turpeennoston jälkeen uusi aika, joka voi parhaimmillaan tarjota taloudellisesti kannattavan jälkikäyttömuodon. Jälkikäyttömuotoja voivat olla mm. metsä- tai maatalous, kosteikko, uudelleensoistaminen tai vaikkapa luontomatkailu. Hyvällä maankäytön suunnittelulla voidaan päästä myös kestäviin jälkikäyttöratkaisuihin.

Metsittäminen suosituinta

Seinäjoen ammattikorkeakoulun hankkeessa selvitettiin maanomistajien halukkuutta erilaisiin jälkikäyttömuotoihin ja bioenergiantuotantoon Kuusiokuntien alueella. Tutkimuksessa selvisi, että turvealueiden merkitys paikallistasolla on suuri, sillä yksittäisissä kunnissa saattaa olla jopa tuhansia hehtaareja turvetuotantoalueita. Näin suurilla maa-alueilla on vaikutusta myös maankäytön suunnitteluun.

Hankkeessa tehdyn kyselyn tuloksista selvisi, että metsittäminen oli maanomistajien mielestä suosituin jälkikäyttömuoto. Seuraavaksi parhain menetelmä oli energiakasvien viljely, mutta se riippui suuresti taloudellisesta kannattavuudesta ja tuista. Maanomistajat suosivat tuottavia jälkikäyttömuotoja, sillä vähiten kiinnostuvat uudelleensoistaminen ja luontomatkailu. Yli 80 % vastaajista oli kiinnostunut biomassojen kasvatuksesta bioenergiantuotantoa varten.

Metsäbiomassa paras vaihtoehto

Kyselyn tulokset koostettiin paikkatietomenetelmillä, jotta saatiin käsitys siitä, missä bioenergiantuotannolle otollisimmat alueet sijaitsevat. Selvityksen mukaan n. 8 % eli n. 500 hehtaaria Kuusiokuntien nykyisistä turvealueista voitaisiin käyttää bioenergian tuotantoon vuoteen 2035 mennessä. Bioenergialle otollisimmat alueet sijaitsivat erityisesti Soinissa ja Alavudella, joissa on muutenkin paljon turvetuotantoalueita.

Tutkimuksen perusteella metsäbiomassa on paras vaihtoehto, jos bioenergiaa tuotetaan. Seuraava valinta oli maatalouden biomassa ja vähiten suosittu kasvi oli paju. Kun taustatietoja verrattiin mieluisimpiin jälkikäyttömuotoihin, selvisi, että metsäenergian suosio oli sitä suurempaa, mitä suurempia oli turvetuotantoalueen pinta-ala. Tämä yhteys viittaa siihen, että suurimmat turvealueet tulevat metsäenergian

käyttöön tulevaisuudessa, jos bioenergiaa halutaan lisätä. Suopohjien ansioista kotimaisen puun tarjontaa voidaankin lisätä merkittävästi varsinkin Etelä-Pohjanmaalla. Turvetuotannosta vapautuvilla alueilla onkin biotalouden näkökulmasta merkittävä vaikutus metsävaroihin. Metsäteollisuuden investointien kasvaessa suomalaiselle puulle on yhä enemmän kysyntää.

Teksti:

Kari Laasasenaho, projektipäällikkö, SeAMK Ruoka

Tutkimuksessa käytetty data oli kerätty hankkeessa ”Kansainvälisestä metsäbiotaloudesta elinvoimaa – esiselvityshanke Kuudestaan alueella”, joka rahoitettiin EU:n maaseuturahaston kautta (Kuudestaan ry). Hanke päättyi kesällä 2016 ja tuloksista tehtiin hankeen jälkeen tutkimusartikkeli yhteistyössä Jyväskylän yliopiston ja Tampereen teknillisen yliopiston tutkijoiden kanssa. Tutkimuksen tulokset julkistettiin arvostetussa Land Use Policy –tiedelehdessä, joka kuuluu alansa johtaviin kansainvälisiin julkaisukanaviin. SeAMKista kirjoittajina olivat Kari Laasasenaho ja Risto Lauhanen.